

Nedbrytende asylpolitikk

Lang ventetid på asylsøknad er dårlig integreringspolitikk og dårlig samfunnsøkonomi.

I Morgenbladet sist uke kunne vi lese reportasjen «Den lange ventetiden» hvor journalist Tove Gravdal har fulgt seks unge syrere som kom til Norge for ett år siden. Kun én av dem har fått opphold. De andre venter fortsatt på svar.

Ifølge UDI søkte 10.448 syrere asyl høsten 2015. Ett år senere har under halvparten fått innvilget asyl. Kun fire har fått avslag. Noen har trukket søknaden sin eller er blitt sendt tilbake til et annet trygt land hvor de søkte om asyl først. I dag er det 3824 syriske asylsøkere som fremdeles venter på svar.

En helt ny studie publisert i det anerkjente internasjonale tidsskriftet Science Advances tyder på at samfunnet vil måtte betale dyrt for den lange ventetiden i form av trygde- og sosialytelser til asylsøkere som ikke deltar i arbeidslivet etter at asyl er innvilget. Studien har tittelen «When lives are put on hold: Lengthy asylum processes decrease employment among refugees». Den benytter registerdata som omfatter alle som søkte og fikk innvilget asyl i Sveits i perioden 1994-2004. Ved å benytte avansert økonometrisk metode, viser forfatterne at ventetiden i seg selv betyr noe for fremtidig yrkesdeltagelse, selv når en renser bort variasjon i relevante bakgrunnsvariabler.

Resultatene er oppsiktsvekkende. Ett ekstra år i asyl gir en 17 prosent reduksjon i sannsynligheten for å være i jobb året etter at asyl er innvilget. Forfatterne peker på at i tillegg til tapt arbeidsinnsats og økte ytelser, kommer kostnader knyttet til dårlig integrering og mulige splittelser i samfunnet. Å være i arbeid styrker følelsen av å høre til i samfunnet. Samtidig er arbeidsplassen en viktig sosial arena og møteplass.

Forfatterne diskuterer to årsaker til at lang ventetid kan ha så negative virkninger på asylsøkernes økonomiske integrasjon. Mange asylsøkere som får asyl bærer allerede på traumer fra sitt hjemland. En lang periode i utrygghet, og uten kontroll over hva som skal skje med eget og familiens liv, blir et nytt traume. Den

Ifølge UDI søkte 10.448 syrere asyl høsten 2015. Ett år senere er det 3824 syriske asylsøkere som fremdeles venter på svar, skriver artikkelforfatteren. Foto: Heiko Junge/NTB Scanpix

Fredagskronikk Mari Rege

psykiske påkjenningen kan øke sannsynligheten for varige psykiske lidelser som gjør det vanskelig å være i arbeid etter at asyl er innvilget.

En annen årsak kan være at asylsøkerens humankapital mister verdi i løpet av ventetiden. Humankapitalen er menneskets kunnskap, evner og ferdigheter og har stor betydning for hvor produktivt mennesket er i arbeidslivet. Humankapitalen øker under utdanning, men også gjennom læringen som skjer på jobb. Akkurat som maskiner, eiendom, teknologi og utstyr depresierer, vil humankapitalen depresiere dersom den ikke brukes og vedlikeholdes gjennom trening og læring. I dag er det ikke mulig for asylsøkere å jobbe mens de venter på asylintervju, men Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et lovforslag som kan gjøre det mulig for noen å komme seg raskere ut i arbeid.

UDI forklarer den lange ventetiden med at de har prioritert søknadene til de gruppene der det er størst

mulighet for at søkeren får avslag. De begrunner dette med at de ønsker å sende et sterkt signal for å forhindre en stor tilstrømming av mennesker uten beskyttelsesbehov. Denne prioriteringen har gjort at ventetiden for dem som sannsynligvis får bli, slik som syrerne, er blitt veldig lang.

Det var også signaleffekten Listhaug var opptatt av når hun denne uken annonserte at hun vil bruke 100 millioner ekstra på asylretur. Hun sa til NTB «... det er behov for å holde trykket oppe, spesielt for å sende et sterkt signal om at Norge ikke er noe land å søke seg til med mindre man har et reelt asylgrunnlag».

Myndighetene er opptatt av signalet vi sender til dem som ikke har beskyttelsesbehov. Samtidig kan det virke som de har glemt signalet vi sender til dem som med all sannsynlighet vil få asyl - de som skal leve livet sitt i Norge. Over et års ventetid kan vanskelig tolkes som «velkommen», «her hører du til», «du vil berike vår kultur», og

«det norske samfunnet trenger din arbeidsinnsats».

I stedet for å sette dem bakerst i køen, må vi må redusere den nedbrytende ventetiden for dem som nesten helt sikkert har beskyttelsesbehov. Først og fremst fordi vi ønsker å være medmenneskelige, men også fordi lang ventetid er dårlig integreringspolitikk og dårlig samfunnsøkonomi.

Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO. Twitter: @marisrege

Mer debatt på side 26 - 27

Småaksjonærenes revansj
Tom Torkildsen og Erlend Balsvik

Eldreomsorg med roboter
Jim Tørresen

Kvaliteten må heves
Thomas Kalvenes

Enøyd arbeidslivsforsikring
Kenneth Stien

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Sverre Strandhagen **Telefon:** 22 00 13 93 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.